

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kuudes jaosto)

20 päivänä marraskuuta 2019*

Ennakkoratkaisupyyntö – Vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alue – Maahanmuuttopolitiikka –
Oikeus perheenyhdistämiseen – Direktiivi 2003/86/EY – 5 artiklan 4 kohta –
Perheenyhdistämistä koskevasta hakemuksesta tehtävä päätös – Päätöksen tekemiselle varatun
määräajan noudattamatta jättämisen seuraukset – Oleskeluluvan automaattinen myöntäminen

Asiassa C-706/18,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyyntöstä, jonka Raad voor
Vreemdelingenbetwistingen (ulkomaalaisasioita käsittelevä hallintotuomioistuin, Belgia) on esittänyt
8.11.2018 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 14.11.2018, saadakseen
ennakkoratkaisun asiassa

X

vastaan

Belgian valtio,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (kuudes jaosto),

toimien kokoonpanossa: varapresidentti R. Silva de Lapuerta (esittelevä tuomari), joka hoitaa
kuudennen jaoston puheenjohtajan tehtäviä, sekä tuomarit L. Bay Larsen ja C. Toader,

julkisasiamies: G. Hogan,

kirjaaja: A. Calot Escobar,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

- Belgian hallitus, asiamiehinnään C. Pochet, M. Jacobs ja P. Cottin, avustajinaan C. Decordier ja
T. Bricout, advocaten,
- Puolan hallitus, asiamiehenään B. Majczyna,
- Euroopan komissio, asiamiehinnään C. Cattabriga, M. Condou-Durande ja G. Wils,

päätettyään julkisasiamiestä kuultuaan ratkaista asian ilman ratkaisuehdotusta,

on antanut seuraavan

* Oikeudenkäyntikieli: hollanti.

tuomion

- 1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee oikeudesta perheen yhdistämiseen 22.9.2003 annetun neuvoston direktiivin 2003/86/EY (EUVL 2003, L 251, s. 12) tulkintaa.
- 2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa vastakkain ovat Afganistanin kansalainen X ja Belgian valtio ja jossa on kyse siitä, että viimeksi mainittu on hylännyt X:n perheenyhdistämisen perusteella tekemän viisumihakemuksen.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

- 3 Direktiivin 2003/86 johdanto-osan kuudennessa perustelukappaleessa todetaan, että ”perheen suojelun ja perhe-elämän ylläpitämisen tai luomisen varmistamiseksi olisi vahvistettava perheenyhdistämistä koskevan oikeuden aineelliset edellytykset yhteisten perusteiden mukaisesti”.
- 4 Direktiivin 2003/86 1 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Tämän direktiivin tavoitteena on vahvistaa edellytykset, joiden täytyessä jäsenvaltioissa laillisesti oleskelevilla kolmansien maiden kansalaisilla on oikeus perheenyhdistämiseen.”
- 5 Mainitun direktiivin 2 artiklan sanamuoto on seuraava:

”Tässä direktiivissä tarkoitetaan

--

 - c) ’perheenkokoajalla’ jäsenvaltiossa laillisesti oleskelevaa kolmannen maan kansalaista, joka hakee tai jonka perheenjäsenet hakevat perheenyhdistämistä päästäkseen muuttamaan perheenkokoajan luokse;
 - d) ’perheenyhdistämisellä’ jäsenvaltiossa laillisesti oleskelevan kolmannen maan kansalaisen perheenjäsenen maahantuloa ja oleskelua jäsenvaltiossa perheyhteyden säilyttämistä varten riippumatta siitä, ovatko perhesuhteet muodostuneet jo ennen perheenkokoajan maahantuloa vai vasta sen jälkeen;
 - e) ’oleskeluluvalla’ mitä tahansa jäsenvaltion viranomaisten myöntämää lupaa, jonka perusteella kolmannen maan kansalainen voi laillisesti oleskella kyseisen jäsenvaltion alueella kolmansien maiden kansalaisten oleskeluluvan yhtenäisestä kaavasta 13 päivänä kesäkuuta 2002 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1030/2002 [(EYVL 2002, L 157, s. 1)] 1 artiklan 2 kohdan a alakohdan mukaisesti;

--”
- 6 Direktiivin 2003/86 3 artiklan 5 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Tämä direktiivi ei vaikuta jäsenvaltioiden oikeuteen antaa tai pitää voimassa säännöksiä, jotka ovat suotuisampia.”

7 Tämän direktiivin 4 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Jollei IV luvussa sekä 16 artiklassa säädetystä edellytyksestä muuta johdu, jäsenvaltioiden on sallittava tämän direktiivin nojalla seuraavien perheenjäsenien maahantulo ja maassaoleskelu:

a) perheenkokoajan aviopuoliso;

--”

8 Mainitun direktiivin 5 artiklassa säädetään seuraavaa:

”--

2. Hakemukseen on liitettävä asiakirjat, joista käy ilmi sukulaisuussuhde sekä 4 ja 6 artiklassa ja tarvittaessa 7 ja 8 artiklassa säädettyjen edellytysten täyttyminen, sekä perheenjäsenen tai -jäsenien matkustusasiakirjojen oikeaksi todistetut jäljennökset.

Sukulaisuussuhteen olemassaolon toteamiseksi jäsenvaltiot voivat tarvittaessa haastatella perheenkokoajaa ja hänen perheenjäseniään sekä suorittaa muita tarpeelliseksi katsomiaan tutkimuksia.

Käsitellessään perheenkokoajan tekemää hakemusta, joka koskee hänen kanssaan avioliitonomaisissa olosuhteissa elävää henkilöä, jäsenvaltioiden on perhesuhteen toteamiseksi otettava huomioon sellaiset seikat kuin yhteinen lapsi, aiempi avoliitto, parisuhteen rekisteröinti ja muut luotettavat todisteet.

--

4. Jäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset ilmoittavat tekemästään päätöksestä hakemuksen jättäneelle henkilölle kirjallisesti mahdollisimman pian ja joka tapauksessa viimeistään yhdeksän kuukauden kulluttua hakemuksen jättämispäivästä.

Ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettua määräaikaa voidaan jatkaa poikkeuksellisissa olosuhteissa, jotka liittyvät hakemuksen käsittelyssä ilmenneisiin vaikeuksiin.

Kielteinen päätös on perusteltava asianmukaisesti. Jos päätöstä ei ole tehty ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettua määräajan kuluessa, siitä aiheutuvat seuraukset määräytyvät asianomaisen jäsenvaltion kansallisen lainsäädännön mukaisesti.”

9 Direktiivin 2003/86 11 artiklan 2 kohdan sanamuoto on seuraava:

”Jos pakolainen ei voi esittää sukulaisuussuhteen osoittavia virallisia asiakirjoja, jäsenvaltioiden on otettava huomioon muut todisteet tällaisen suhteen olemassaolosta ja arvioitava ne kansallisen lainsäädännön mukaan. Kielteinen päätös ei saa perustua pelkästään siihen, että asiakirjatodisteet puuttuvat.”

10 Tämän direktiivin 13 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Asianomainen jäsenvaltio antaa luvan perheenjäsenen tai -jäsenien maahantuloon heti, kun perheenyhdistämistä koskeva hakemus on hyväksytty. Asianomainen jäsenvaltio edistää kaikin tavoin tällaisilta henkilöiltä vaadittujen viisumien myöntämistä.

2. Asianomainen jäsenvaltio myöntää perheenjäsenille ensimmäisen oleskeluluvan, joka on voimassa vähintään yhden vuoden. Tämä oleskelulupa voidaan uusida.

3. Perheenjäsenelle tai -jäsenille myönnettyjen oleskelulupien voimassaoloaika päättyy periaatteessa viimeistään silloin, kun perheenkokoajan oleskelulupa lakkaa olemasta voimassa.”

Belgian oikeus

- 11 Ulkomaalaisten maahantulosta, oleskelusta, asettautumisesta ja maastapoistamisesta 15.12.1980 annetun lain (wet betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen; Belgisch Staatsblad, 31.12.1980, s. 14584), sellaisena kuin sitä sovelletaan pääasiaan (jäljempänä 15.12.1980 annettu laki), 10 §:ssä säädetään seuraavaa:

”§ 1. Jollei 9 ja 12 §:n säännöksistä muuta johdu, seuraavat henkilöt saavat ilman eri menettelyä oleskella Belgian kuningaskunnassa yli kolme kuukautta:

--

4° ulkomaalaisen, joka on hyväksytty oleskelemaan rajoittamattoman ajan tai joka on saanut oleskeluluvan rajoittamattomaksi ajaksi Belgian kuningaskunnassa vähintään 12 kuukautta aikaisemmin tai luvan sijoittautua Belgian kuningaskuntaan vähintään 12 kuukautta aikaisemmin, seuraavat perheenjäsenet. Kyseistä 12 kuukauden määräaikaa ei sovelleta, jos avioliitto tai rekisteröity parisuhde oli solmittu jo ennen kuin ulkomaalainen, jonka luokse halutaan muuttaa, saapui Belgian kuningaskuntaan tai jos heillä on yhteinen alaikäinen lapsi. Näitä oleskelun lajia ja kestoja koskevia edellytyksiä ei sovelleta, jos kyse on sellaisen ulkomaalaisen perheenjäsenistä, joka on kansainvälistä suojelua saavan henkilön asemassa hyväksytty oleskelemaan 49 §:n 1 momentin 2 tai 3 kohdan taikka 49/2 §:n 2 tai 3 momentin mukaisesti Belgian kuningaskunnassa:

- hänen ulkomaalainen aviopuolisonsa tai ulkomaalainen, joka on hänen kanssaan rekisteröidyssä parisuhteessa, joka rinnastetaan Belgiassa avioliittoon, ja joka tulee asumaan yhdessä hänen kanssaan, edellyttäen, että kumpikin on vähintään 21-vuotias. Tämä vähimmäisikä on kuitenkin 18 vuotta, jos avioliitto tai rekisteröity parisuhde oli solmittu jo ennen kuin perheenkokoajana oleva ulkomaalainen saapui Belgian kuningaskuntaan;

--”

- 12 Edellä mainitun 15.12.1980 annetun lain 12 bis §:n 2 momentissa säädetään seuraavaa:

”Jos 1 momentissa tarkoitettu ulkomaalainen jättää hakemuksensa Belgian diplomaatti- tai konsuliedustajalle, joka on toimivaltainen kyseisen ulkomaalaisen ulkomaisessa koti- tai oleskelupaikassa, hakemuksen mukana on toimitettava asiakirjat, jotka osoittavat hänen täyttävän 10 §:n 1–3 momentissa säädetyt edellytykset, kuten lääkärintodistus, josta ilmenee, että hänellä ei ole mitään tämän lain liitteessä luetelluista sairauksista, sekä, jos hän on yli 18-vuotias, rikosrekisteriote tai vastaava asiakirja.

Hakemuksen jättämispäivänä pidetään päivää, jona kaikki kansainvälisestä yksityisoikeudesta 16.7.2004 annetun lain (wet van 16 juli 2004 houdende het Wetboek van internationaal privaatrecht) 30 §:n mukaiset tai samaa aihetta koskevien kansainvälisten sopimusten mukaiset todisteet on toimitettu.

Oleskeluoikeutta koskeva päätös tehdään ja annetaan tiedoksi mahdollisimman nopeasti ja viimeistään kuuden kuukauden kuluttua 2 kohdassa tarkoitettusta hakemuksen jättämispäivästä. Päätöstä tehtäessä otetaan huomioon asiakirja-aineiston koko sisältö.

Jos 10 §:n 5 momentissa säädetty varojen riittävyttä koskeva edellytys ei täyty, ministerin tai hänen edustajansa on määritettävä riittävät varat, jotka ulkomaalaisella, jonka luokse halutaan muuttaa, on oltava itsensä ja perheenjäsentensä toimeentuloa varten, jotta he eivät muodostuisi rasisitteeksi viranomaisille. Ministeri tai hänen edustajansa voi tätä varten pyytää ulkomaalaista toimittamaan kaikki tarvittavat asiakirjat ja tiedot varojen määrän määrittämiseksi.

Poikkeuksellisissa olosuhteissa, jotka liittyvät hakemuksen käsittelyssä ilmenneisiin vaikeuksiin, tai siviililain 146 bis §:ssä tarkoitetun avioliiton tutkinnan tai lain 10 §:n 1 momentin 1 kohdan 5 alakohdassa tarkoitetun parisuhteen edellytysten tutkinnan yhteydessä ministeri tai hänen edustajansa voi pidentää kahdesti tätä määräaikaa kolmella kuukaudella hakijan tietoon saatettavalla perustellulla päätöksellä.

Mikäli hakemuksen jättämispäivästä seuraavan kuuden kuukauden määräajassa, jota on tarvittaessa pidennetty 5 kohdan mukaisesti, ei ole tehty mitään päätöstä, oleskelulupa on myönnettävä.”

Pääasian oikeusriita ja ennakkoratkaisukysymys

- 13 Afganistanin kansalainen X jätti 24.10.2013 Belgian suurlähetystöön Islamabadissa (Pakistan) perheenyhdistämiseen perustuvan viisumihakemuksen voidakseen muuttaa F. S. M:n, jonka hän kertoi olevan aviopuolisonsa ja joka oli Afganistanin kansalainen ja jolla oli pakolaisasema Belgiassa, luokse.
- 14 Gemachtigde van de staatssecretaris voor Asiel en Migratie, Maatschappelijke Integratie en Armoedebestrijding (turvapaikka- ja maahanmuutto- sekä kotoutumis- ja köyhyidentorjunta-asioista vastaavan valtiosihteerin edustaja, Belgia) hylkäsi tämän hakemuksen 16.6.2014 tekemällään päätöksellä sillä perusteella, että X:n ja F. S. M:n välistä aviosuhdetta ei ollut näytetty toteen.
- 15 Pääasian kantaja nosti tästä päätöksestä kanteen 24.7.2014 Raad voor Vreemdelingenbetwistingenissa (ulkomaalaisasioita käsittelevä hallintotuomioistuin, Belgia). Mainittu tuomioistuin hylkäsi kanteen 15.7.2016 antamallaan tuomiolla.
- 16 Pääasian kantaja valitti tästä ratkaisusta 22.8.2016 Raad van Stateen (ylin hallintotuomioistuin, Belgia).
- 17 Raad van State kumosi 13.3.2018 antamallaan tuomiolla ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen 15.7.2016 antaman tuomion. Raad van State katsoi tuomiossaan, että 15.12.1980 annetun lain 12 bis §:n 2 momentissa säädetyn määräajan ylittäminen johtaa poikkeuksetta siihen, että hakijalle myönnetään maahantulo- ja oleskelulupa, joten pääasian kantajalle olisi pitänyt myöntää tällainen lupa, vaikka oli olemassa epäilyjä hänen aviosuhteestaan F. S. M:n kanssa. Lisäksi Raad van State palautti asian ennakkoratkaisua pyytäneeseen tuomioistuimeen uudelleen käsiteltäväksi.
- 18 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin, jonka käsiteltäväksi Raad van State on palauttanut asian, toteaa olevansa velvollinen noudattamaan Raad van Staten 13.3.2018 antamassaan tuomiossa, joka koski 15.12.1980 annetun lain 12 bis §:n 2 momentin soveltamista, vahvistamaa ratkaisua. Koska tällä säännöksellä pannaan täytäntöön direktiivin 2003/86 5 artiklan 4 kohta, ennakkoratkaisua pyytäneellä tuomioistuimella on kuitenkin epäilyksiä siitä, onko tällainen ratkaisu kyseisen direktiivin mukainen.
- 19 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa tästä, että 27.6.2018 annetussa tuomiossa Diallo (C-246/17, EU:C:2018:499) unionin tuomioistuin on todennut Euroopan unionin kansalaisten ja heidän perheenjäsentensä oikeudesta liikkua ja oleskella vapaasti jäsenvaltioiden alueella, asetuksen (ETY) N:o 1612/68 muuttamisesta ja direktiivien 64/221/ETY, 68/360/ETY, 72/194/ETY, 73/148/ETY, 75/34/ETY, 75/35/ETY, 90/364/ETY, 90/365/ETY ja 93/96/ETY kumoamisesta 29.4.2004 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2004/38/EY (EUVL 2004, L 158, s. 77, oikaisut EUVL 2004, L 229, s. 35 ja EUVL 2005, L 197, s. 34) tulkinnasta, etteivät toimivaltaiset kansalliset

viranomaiset voi myöntää Euroopan unionin kansalaisen perheenjäsenen oleskelukorttia viran puolesta silloin, kun direktiivin mukainen kuuden kuukauden määräaika tällaisen kortin myöntämiselle on ylittynyt.

- 20 Kyseinen tuomioistuin korostaa tässä yhteydessä, että oleskeluluvan automaattinen myöntäminen kolmannen maan kansalaisen perheenjäsenille 15.12.1980 annetun lain 12 bis §:n 2 momentissa säädettyjen edellytysten mukaisesti johtaisi yhtäältä siihen, että kyseisen kansalaisen perheenjäseniä kohdeltaisiin edullisemmin kuin unionin kansalaisen perheenjäseniä, ja saattaisi toisaalta vahingoittaa direktiivin 2003/86 tavoitetta, joka on niiden edellytysten vahvistaminen, joiden täyttyessä jäsenvaltioissa laillisesti oleskelevilla kolmansien maiden kansalaisilla on oikeus perheenyhdistämiseen.
- 21 Näissä olosuhteissa Raad voor Vreemdelingenbetwistingen on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

”Onko direktiivi 2003/86/EY, kun huomioon otetaan sen 3 artiklan 5 kohta sekä direktiivin tavoite, nimittäin perheenyhdistämisoikeuden edellytysten vahvistaminen, esteenä kansalliselle säännöstölle, jonka mukaan kyseisen direktiivin 5 artiklan 4 kohtaa tulkitaan siten, että jos päätöstä ei tehdä säädetyn määräajan kuluessa, siitä seuraa, että kansallisten viranomaisten on viran puolesta annettava asianomaiselle oleskelulupa ilman, että ensin todetaan, että kyseinen henkilö tosiasiallisesti täyttää edellytykset oleskelulle Belgiassa unionin oikeuden mukaisesti?”

Ennakkoratkaisukysymyksen tarkastelu

- 22 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin kysyy kysymyksellään, onko direktiiviä 2003/86 tulkittava siten, että se on esteenä sellaiselle kansalliselle lainsäädännölle, jonka mukaan silloin, kun päätöstä ei ole tehty kuuden kuukauden määräajassa siitä päivästä, jona perheenyhdistämistä koskeva hakemus on jätetty, toimivaltaisten kansallisten viranomaisten on viran puolesta myönnettävä hakijalle oleskelulupa ilman, että niiden on välttämättä ensin todettava, että hakija tosiasiallisesti täyttää edellytykset oleskelulle vastaanottavassa jäsenvaltiossa unionin oikeuden mukaisesti.
- 23 Direktiivin 2003/86 5 artiklan 4 kohdan ensimmäisestä alakohdasta ilmenee tältä osin, että perheenyhdistämistä koskeva päätös on tehtävä mahdollisimman pian ja joka tapauksessa viimeistään yhdeksän kuukauden määräajassa siitä päivästä, jona hakemus on jätetty asianomaisen jäsenvaltion toimivaltaisille viranomaisille.
- 24 Direktiivin 2003/86 5 artiklan 4 kohdan kolmannen alakohdan toisen virkkeen mukaan on niin, että jos perheenyhdistämistä koskevasta hakemuksesta ei ole tehty päätöstä tämän määräajan kuluessa, siitä aiheutuvat seuraukset määräytyvät asianomaisen jäsenvaltion kansallisen lainsäädännön mukaisesti.
- 25 Käsiteltävässä asiassa ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, että pääasiassa kyseessä olevassa kansallisessa lainsäädännössä säädetään implisiittistä hyväksymistä koskevasta järjestelmästä, jonka mukaan se, että perheenyhdistämistä koskevasta hakemuksesta ei ole tehty päätöstä kuuden kuukauden määräajassa siitä päivästä, jona hakemus on jätetty, johtaa poikkeuksetta oleskeluluvan automaattiseen myöntämiseen hakijalle.
- 26 On kuitenkin niin, että vaikei unionin oikeus ole mitenkään esteenä sille, että jäsenvaltiot perustavat implisiittisen hyväksymisen tai sallimisen järjestelmiä, tällaisilla järjestelmillä ei saada haitata unionin oikeuden tehokasta vaikutusta (tuomio 27.6.2018, Diallo, C-246/17, EU:C:2018:499, 46 kohta).
- 27 Tästä on todettava, että vaikka yhtäältä direktiivin 2003/86 tavoitteena on edistää perheenyhdistämistä (tuomio 13.3.2019, E., C-635/17, EU:C:2019:192, 45 kohta), toisaalta tämän direktiivin 1 artiklan, luettuna yhdessä direktiivin johdanto-osan kuudennen perustelukappaleen kanssa, nojalla mainitun

- direktiivin tavoitteena on vahvistaa yhteisten perusteiden mukaisesti aineelliset edellytykset, joiden täyttyessä jäsenvaltioissa laillisesti oleskelevilla kolmansien maiden kansalaisilla on oikeus perheenyhdistämiseen.
- 28 Perheenyhdistämisen käsitteellä tarkoitetaan direktiivin 2003/86 2 artiklan d alakohdassa jäsenvaltiossa laillisesti oleskelevan kolmannen maan kansalaisen perheenjäsenen maahantuloa ja oleskelua jäsenvaltiossa perheyhteyden säilyttämistä varten riippumatta siitä, ovatko perhesuhteet muodostuneet jo ennen perheenkokoajan maahantuloa vai vasta sen jälkeen.
- 29 Direktiivin 2003/86 4 artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on kyseisen direktiivin mukaisesti sallittava perheenkokoajan tiettyjen perheenjäsenen ja erityisesti perheenkokoajan aviopuolison maahantulo ja maassaoleskelu perheenyhdistämistä varten. Unionin tuomioistuin on katsonut, että mainitussa säännöksessä asetetaan jäsenvaltioille täsmällisiä toimimisvelvollisuuksia, joita vastaavat selvästi määritellyt subjektiiviset oikeudet, koska kyseisessä säännöksessä jäsenvaltiot veloitetaan mainitussa direktiivissä määritetyissä tapauksissa sallimaan perheenkokoajan tiettyjen perheenjäsenen perheenyhdistäminen ilman, että ne voisivat käyttää harkintavaltansa (tuomio 27.6.2006, parlamentti v. neuvosto, C-540/03, EU:C:2006:429, 60 kohta).
- 30 Menettelysäännöistä, jotka koskevat perheenyhdistämistä koskevan hakemuksen jättämistä ja tutkimista, on kuitenkin todettava, että direktiivin 2003/86 5 artiklan 2 kohdan ensimmäisessä alakohdassa säädetään, että hakemukseen on liitettävä ”asiakirjat, joista käy ilmi sukulaisuussuhde”. Samoin mainitun direktiivin 5 artiklan 2 kohdan toisessa alakohdassa todetaan, että ”sukulaisuussuhteen olemassaolon toteamiseksi jäsenvaltiot voivat tarvittaessa haastatella perheenkokoajaa ja hänen perheenjäseniään sekä suorittaa muita tarpeellisiksi katsomiaan tutkimuksia”.
- 31 Lisäksi pakolaisten perheenyhdistämisen osalta direktiivin 2003/86 11 artiklan 2 kohdasta ilmenee, että jos pakolainen ei voi esittää sukulaisuussuhteen osoittavia virallisia asiakirjoja, jäsenvaltioiden on otettava huomioon muut todisteet tällaisen suhteen olemassaolosta.
- 32 Tästä seuraa, että toimivaltaisten kansallisten viranomaisten on tutkittava, onko perheenkokoajan tai hänen perheenjäsentensä, joita perheenyhdistämistä koskeva hakemus koskee, esittämät sukulaisuussuhteet olemassa.
- 33 Näin ollen silloin, kun perheenyhdistämistä koskeva hakemus hyväksytään, asianomainen jäsenvaltio sallii perheenkokoajan perheenjäsenen maahantulon ja myöntää hänelle ensimmäisen oleskeluluvan direktiivin 2003/86 13 artiklan 2 kohdan mukaisesti.
- 34 Näistä seikoista seuraa, että toimivaltaisten kansallisten viranomaisten on ennen perheenkokoajan perheenyhdistämisen sallimista direktiivin 2003/86 nojalla todettava asianomaisen sukulaisuussuhteen olemassaolo perheenkokoajan ja kolmannen valtion sen kansalaisen välillä, jonka hyväksi perheenyhdistämistä koskeva hakemus on esitetty.
- 35 Näissä olosuhteissa mainitut viranomaiset eivät voi myöntää direktiiviin 2003/86 perustuvaa oleskelulupaa sellaiselle kolmannen valtion kansalaiselle, joka ei täytä sen antamiselle tässä direktiivissä asetettuja edellytyksiä (ks. analogisesti tuomio 27.6.2018, Diallo, C-246/17, EU:C:2018:499, 50 kohta).
- 36 Nyt käsiteltävässä asiassa on kuitenkin niin, että – kuten tämän tuomion 17 ja 25 kohdasta ilmenee – toimivaltaisilla kansallisilla viranomaisilla on pääasiassa kyseessä olevan kansallisen lainsäädännön nojalla velvollisuus myöntää poikkeuksetta direktiiviin 2003/86 perustuva oleskelulupa perheenyhdistämisen hakijalle kuuden kuukauden määräajassa siitä päivästä, jona perheenyhdistämistä koskeva hakemus on jätetty, vaikka ei olisi etukäteen todettu, että hakija täyttää tosiasiallisesti luvan myöntämiselle direktiivissä 2003/86 säädetty edellytykset.

- 37 Koska tällainen lainsäädäntö mahdollistaa sen, että direktiiviin 2003/86 perustuva oleskelulupa voidaan myöntää henkilölle, joka ei täytä kyseisen oleskeluluvan saamiselle asetettuja edellytyksiä, se heikentää kyseisen direktiivin tehokasta vaikutusta ja on ristiriidassa direktiivin tavoitteiden kanssa.
- 38 Kaiken edellä esitetyn perusteella esitettyyn kysymykseen on vastattava, että direktiiviä 2003/86 on tulkittava siten, että se on esteenä sellaiselle kansalliselle lainsäädännölle, jonka mukaan silloin, kun päätöstä ei ole tehty kuuden kuukauden määräajassa siitä päivästä, jona perheen yhdistämistä koskeva hakemus on jätetty, toimivaltaisten kansallisten viranomaisten on viran puolesta myönnettävä hakijalle oleskelulupa ilman, että niiden on välttämättä ensin todettava, että hakija tosiasiallisesti täyttää edellytykset oleskelulle vastaanottavassa jäsenvaltiossa unionin oikeuden mukaisesti.

Oikeudenkäyntikulut

- 39 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (kuudes jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Oikeudesta perheen yhdistämiseen 22.9.2003 annettua neuvoston direktiiviä 2003/86/EY on tulkittava siten, että se on esteenä sellaiselle kansalliselle lainsäädännölle, jonka mukaan silloin, kun päätöstä ei ole tehty kuuden kuukauden määräajassa siitä päivästä, jona perheen yhdistämistä koskeva hakemus on jätetty, toimivaltaisten kansallisten viranomaisten on viran puolesta myönnettävä hakijalle oleskelulupa ilman, että niiden on välttämättä ensin todettava, että hakija tosiasiallisesti täyttää edellytykset oleskelulle vastaanottavassa jäsenvaltiossa unionin oikeuden mukaisesti.

Allekirjoitukset